

24.11.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki

Viite Dnr 53/040/2014/

STM:n lausunto Nuorisolain uudistaminen -työryhmämuistion esityksestä uudeksi nuorisolaiksi

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) pitää tärkeänä vastata työryhmän esiin nostamiin merkittäviin kehityssuuntiin: nuorten osuus väestöstä laskee, nuorten väestöosuuden alueelliset erot suurenevät ja moninaisuus yhteiskunnassa lisääntyy. Yhteiskunnassamme tapahtuu parhaillaan suuria rakenteellisia muutoksia, joihin on vastattava niukkenevin resurssein. Ehdotus uudeksi nuorisolaiksi sisältää hyvät tavoitteet, mutta tuo kuitenkin kovin vähän uutta konkreettista ja innovatiivisuutta yhteiskunnallisiin muutoksiin vastaamiseksi. Se ei kyseenalaista olemassa olevia vakiintuneita hallinnollisia rakenteita ja käytäntöjä, vaan tyytyy hyvin maltillisiin ja teknisluonteisiin muokkauksiin.

STM haluaakin kannustaa nuorisotyön ja -politiikan toimijoita ja toimintarakenteita rohkeampiin muutoksiin tulevaisuuteen varautumiseksi. Nuorten toimintaympäristöjen ja nuorisotyön yhteistyötahojen muutoksen toivoisi näkyvän uudessa laissa paremmin, samoin koko nuorisopolitiikan muutostarpeet. Lakiehdotus on nyky muodossaan varsin järjestelmälähtöinen ja olisikin toivottavaa, että sen punaisena lankana kulkisi nykyistä vahvemmin erilaisten nuorten tarpeisiin vastaaminen muuttuvassa maailmassa.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa korostetaan tarvetta syventää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä nuorten tukemisessa. Nuorisotakuusta halutaan kehittää malli, jossa vastuu tukea tarvitsevasta nuoresta on yhdellä taholla. Tässä hengessä olisi tärkeää pohtia etsivän nuorisotyön mahdollisuuksia kehittyä luottohenkilötoiminnan suuntaan, ja asemoida toiminta nykyistä selkeämmin osaksi nuorten muuta palvelu- ja ohjausverkostoa. Etsivillä on tärkeä rooli nuorten auttajina ja tukijoina, ei pelkästään muihin palveluihin ohjaajina. Tämän soisi näkyvän myös laissa. Vahvan sektoroitumisen aika on ohi, ja nyt tarvitaan aidosti nuorilähtöistä yhteistä toimintaa.

Lakiehdotuksen 9 § monialaisesta yhteistyöstä vaatii vielä pohdintaa, sillä siinä ei lainkaan huomioida käynnissä olevaa itsehallintoalue- ja sote-rakennemuutosta. Kuntien yhteistyöryhmät ja niiden tehtävä koota tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista olisi tärkeää myös kytkeä kuntalain (410/2015) 26 §:n mukaisesti kuntastrategioihin. Samoin olisi pohdittava nuorisolaan osaamiskeskusten suhdetta STM:n johdolla valmisteltaviin alueellisiin osaamis- ja tukikeskuksiin erityisen tuen ja avun tarpeessa oleville lapsille ja nuorille.

Lakiehdotuksen 12 §:n (rekisteri viranomaisten yhteistyötä varten etsivässä nuorisotyössä) perustelut kaipaavat vielä tarkennusta ja selvennystä. Lisäksi STM haluaa kiinnittää huomiota 27 §:ään ja korostaa, ettei huumausainetestaus saa olla työpajatoimintaan pääsyn edellytyksenä. Tämä rikkoisi ajatuksen mata-

lasta kynnyksestä, ja pahimmillaan huumeettestistä voisi muodostua yksi syrjäyttämisen väline. STM ehdottaa harkittavaksi myös 28 §:n täsmentämistä siten, että lähtökohtaisesti huumausainetestiä koskevaa tietoa saisi käsitellä vain nuoren vastuuvallmentaja.

Kaiken kaikkiaan nuorten osallistumisen omien palvelujensa kehittämiseen soisi näkyvän laissa paljon nykyistä vahvemmin, samoin nuorisotyön kytkennän kouluihin/oppilaitoksiin sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoon.

Kansliapäällikkö

Neuvotteleva virkamies

Päivi Sillanaukee

Elina Palola

